

ע"פ 997/23 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

ע"פ 997/23

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לעיכוב ביצוע גזר דינו של בית המשפט המחוזי
בנצרת מיום 27.12.2022 בתפ"ח 34026-08-20
שניתן על-ידי כבוד הנשיאה א' הלמן, השופטת י'
שיטתית והשופט ס' דבור

תאריך הישיבה: י"ז בשבט תשפ"ג (8.2.2023)

בשם המבקש: עו"ד אריאל עטרי

בשם המשיבה: עו"ד מסעד מסעד

החלטה

1. בפני בקשה לעיכוב ביצועו של גזר הדין שניתן בית המשפט המחוזי בנצרת ביום 27.12.2022 (תפ"ח 34026-08-20, הנשיאה א' הלמן, השופטת י' שיטתית והשופט ס' דבור).

עיקרי העובדות וההליכים הקודמים

עמוד 1

2. ביום 17.8.2020 הוגש לבית המשפט המחוזי כתב אישום נגד המבקש, שנסב על שורה של עבירות מין שביצע בשני קטינים - אחיו הקטן המתגורר עמו, וכן חבר של אותו אה, המתגורר בשכונת אליהם (להלן בהתאמה: האח ו- החבר, וביחד: המתלוננים). בהמשך לכך, ביום 13.1.2021 הודה המבקש במסגרת הסדר טיעון בעובדותיו של כתב אישום מתוקן. כתב האישום המתוקן כלל שלושה אירועים שונים שהתרחשו בביתם של המבקש ואחיו וכן בביתו של החבר, במועדים שאינם ידועים למאשימה במדויק, הראשון שבהם בעת שהמבקש עצמו היה קטין (להלן: האירוע הראשון). בגין מעשיו יוחסו למבקש עבירות של מעשה סדום בנסיבות אינוס לפי סעיפים 347(ב), 345(ב)(1) ו-345(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); מעשים מגונים לפי סעיפים 348(ב), 345(ב)(1) ו-345(א)(1) לחוק העונשין, וכן מעשה מגונה בבן משפחה לפי סעיפים 348(ב), 345(ב)(1), 345(א)(1) ו-351(ג)(2) לחוק העונשין.
3. יוער, כי בהסדר הטיעון הסכימו הצדדים שמעשי העבירה שפורטו בגדרי האירוע הראשון בוצעו בעת שהמבקש היה קטין. יחד עם זאת, בדיון שהתקיים בעניין ההסדר הבהירה ההגנה כי היא מסכימה להרשעתו של המבקש בכל העבירות שיוחסו לו, לרבות אלו שבוצעו בהיותו קטין.
4. בעקבות הודאתו האמורה, בית המשפט המחוזי הרשיע את המבקש בביצוע העבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן. זאת, למעט המעשים המתוארים באירוע הראשון, שלגביהם נקבע, בשלב זה, כי בוצעו על-ידי המבקש בהיותו קטין בהתאם לסעיף 21 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971.
5. מבלי להציג את מלוא פרטיה של ההתדיינות שהתקיימה בהמשך לכך, אציין כי הוגשו תסקירים מטעם שירות המבחן והערכת מסוכנות בעניינו של המבקש. בתמצית יצוין כי בתסקיר האחרון שהגיש המליץ שירות המבחן לדחות את הדיון בעניינו של המבקש בחמישה חודשים נוספים על מנת לאפשר את המשך ההליך הטיפולי. כמו כן, הוגש גם תסקיר נפגע עבירה (לגבי החבר). ביום 23.11.2022 הצדדים טענו לעונש והגישו מטעמים ראיות בעניין זה.
6. בגזר דינו ציין בית המשפט המחוזי כי על רקע הסכמתו של המבקש לכך, ובין השאר לנוכח טיבם ומהותם של מעשיו והחומרה הגלומה בהם, יש מקום להרשיעו גם בעבירות שביצע בהיותו קטין. עוד קבע בית המשפט המחוזי כי מכלול המעשים מהווה אירוע אחד שיש לקבוע מתחם ענישה אחד בגינו.
7. בכל הנוגע למתחם העונש ההולם הדגיש בית המשפט המחוזי כי מדובר בעבירות מין חמורות שהמבקש ביצע במי שהיו באותה עת כבני 9 ו-10, תוך ניצול של חולשתם לנוכח גילם הצעיר, כמו גם של יחסי הקרבה בינו לבינם, וזאת דווקא במקומות שהיו אמורים להיות מוגנים ובטוחים עבורם. בית המשפט המחוזי הוסיף ועמד על הנזקים שנגרמו למתלוננים כתוצאה מהמעשים. מנגד, בית המשפט המחוזי ציין, מבלי להקל ראש במעשיו של המבקש, כי אלה לא התאפיינו בהפעלת כוח פיזי רב ואינם מצויים ברמת החומרה הגבוהה ביותר. על רקע נסיבות אלו, מצא בית המשפט המחוזי שמתחם העונש ההולם נע בין 4.5-7 שנות מאסר בפועל, בצירוף עונשים נלווים.
8. באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, בית המשפט המחוזי עמד על כך שהמבקש הוא בגיר אך צעיר בגילו ועל פגיעתו הצפויה של העונש בהמשך חייו. עוד צוינו נסיבותיו האישיות של המבקש וקשיים שונים שהתמודד עמם, לרבות פגיעה פיזית ומינית שחוזה בעברו. בית המשפט המחוזי הוסיף כי בהערכת המסוכנות צוין כי הפנומנולוגיה של

העבירות ודיווחי המבקש עצמו מלמדים על קיומה של סטייה מינית פדופילית הומוסקסואלית, וכי מסוכנותו של המבקש הוערכה כגבוהה לטווח הארוך. לצד זאת צוין כי סיום ההליך הטיפולי עשוי להפחיתה. בית המשפט המחוזי הוסיף וזקף לזכותו של המבקש את העדרו של עבר פלילי, הודאתו במיוחס לו, לקיחת האחריות על מעשיו והבעת הצער והחרטה עליהם.

9. בית המשפט המחוזי עמד עוד על ההליך הטיפולי שאליו נרתם המבקש ולשינוי שחל בו לאורך הדרך, כפי שזה בא לידי ביטוי בתסקירים המשלימים מטעם שירות המבחן. בהקשר זה צוין כי המבקש מצוי בהליך טיפולי ארוך וממושך, הכולל טיפול קבוצתי, פרטני ואף תרופתי, וכי חלו אצלו תמורות חיוביות, שיפור משמעותי בתפקוד והתקדמות בתכנית הטיפולית. עם זאת, בית המשפט המחוזי סבר שאין בכך די כדי לסטות ממתחם העונש בשל שיקולי שיקום, בצינו שעיין בתסקירים מלמד כי חרף המוטיבציה שהמבקש מביע לטיפול, ההליך מאופיין בעליות ומורדות ותפקודו במסגרת זו אינו עקבי, אלא רצוף בנסיגות ובקשיים.

10. לנוכח כל האמור, קבע בית המשפט המחוזי כי יש למקם את העונש הראוי בחלקו התחתון של מתחם הענישה, אך לא בצדו הקיצוני ביותר. כן הובהר כי ראוי להטיל על המבקש גם מאסרים מותנים "אשר יהיו 'כחבר המתהפכת' מעל ראשו", ולחייב אותו בתשלום פיצויים. בסופו של דבר, נגזר על המבקש עונש של 60 חודשי מאסר בפועל, בניכוי תקופת מעצרו. עוד נגזרו עליו 18 חודשי מאסר על-תנאי כך שלא יעבור בתקופה של שלוש שנים כל עבירת מין מסוג פשע, וכן 10 חודשי מאסר על-תנאי כך שלא יעבור בתקופה של שלוש שנים כל עבירת מין מסוג עוון. נוסף על כך, המבקש חויב בתשלום פיצויים לנפגע העבירה (החבר) בסכום של 25,000 שקלים.

11. מיד לאחד מתן גזר הדין המבקש פנה לבית המשפט המחוזי בבקשה לעכב את ביצועו, ובקשה זו התקבלה, במובן זה שעונש המאסר בפועל שהושת על המבקש עוכב עד ליום 15.2.2023.

הבקשה לעיכוב ביצוע והדין בה

12. ביום 5.2.2023, הגיש המבקש ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי, ולצדו בקשה לעיכוב ביצועו - היא הבקשה המונחת בפני. המבקש מקדים ומציין כי אין חולק על חומרת מעשיו ועל הסכנה הטמונה בהם לציבור. לצד זאת, המבקש מדגיש את נסיבותיו האישיות הקשות, ובהן הפגיעות שחוזה בילדותו, וכן את הדרך הטיפולית שעבר וההליך הקשה שהוא מתמיד בו זה כשנתיים. עוד נטען כי התסקירים שהוגשו בעניינו מלמדים כי המבקש ניהן במוטיבציה גבוהה מאד להצליח בהליך הטיפולי, וכי עונש המאסר עלול לקטוע אותו בעיצומו. המבקש מוסיף וטוען כי הערכת המסוכנות בעניינו אינה עדכנית, כך שאינה נותנת ביטוי להתקדמות הנוספת שלו. המבקש אף טוען כי יש לייחס משקל להיותו "בגיר צעיר", וכי בנסיבות העניין היה מקום לסטות ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, כמו גם מהחובה להטיל עונש מינימום. לנוכח כל האמור נטען כי סיכויי הערעור גבוהים וכי יש במכלול כדי להצדיק עיכוב ביצוע של עונש המאסר, בהתאם למבחנים שנקבעו בהלכת שוורץ (ע"פ 111/99 שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(3) 769 (2000)).

13. ביום 6.2.2023 הוגשה תגובת המדינה לבקשה, ובה היא הביעה את התנגדותה לעיכוב ביצועו של עונש המאסר. המדינה טוענת כי עניינו של המבקש אינו עומד בתנאי הלכת שוורץ. לשיטתה, סיכויי הערעור נמוכים מאד ואינם מצדיקים את העיכוב. עוד נטען כי אפילו ימצא בית המשפט להקל קמעה בעונש, הרי שתחילת ריצויו לא תסכל את הערעור.

14. להשלמת התמונה יצוין כי ביום 6.2.2023 המבקש הגיש בקשה לאיסור פרסום שמו, בשים לב לכך שהדיון בבית המשפט המחוזי התקיים בדלתיים סגורות וכן לכך שמדובר בעבירות מין שבוצעו בחלקן בתוך המשפחה ובחלקן כאשר היה המבקש קטין בעצמו. בו ביום החלטתי שהצדדים יתייחסו לכך במהלך הדיון בפני.

15. הדיון בפני התקיים ביום 8.2.2023, ובו חזרו הצדדים על עיקרי טענותיהם. בא-כוחו של המבקש שב ועמד על ההתקדמות החיובית של המבקש, ששולב בהוסטל כחלק מהליך טיפולי אינטנסיבי הנמשך כבר כשנה, והדגיש את עמדתם של שירות המבחן ושל המרכז להערכת מסוכנות באשר לחשיבותו של התהליך האמור. עוד הוטעם כי מתקיימים במבקש כמה וכמה מן השיקולים שנזכרים בהלכת שוורץ, כדוגמת גיל צעיר והעדר עבר פלילי, תוך הדגשה שהאירוע הראשון התרחש בעת המבקש עוד היה קטין בעצמו. במישור המעשי ציין בא-כוח המבקש כי השלב הבא של ההליך הטיפולי בהוסטל, שבו המבקש נתון בתנאים של מעצר בית, צפוי להימשך כחצי שנה. לדבריו, בפרק הזמן הזה ניתן יהיה לשמוע את הערעור ולאחר מכן המבקש יוכל לשאת בעונשו.

16. מנגד, בא-כוח המדינה חזר על העמדה לפיה אין הצדקה לעיכוב הביצוע, וטען כי המקרה דנן "רחוק מאוד מהתנאים שנקבעו בהלכת שוורץ". בהקשר זה נטען כי הערעור אינו נסב על הכרעת הדין, וכי לנוכח חומרת המעשים לא ניתן לצפות שהמבקש לא יישא בעונש מאסר כלל. בא-כוח המדינה טען כי סיכויי הערעור נמוכים, והפנה אף לעונש המזערי הקבוע בצד העבירות שבהן הורשע המבקש.

17. בתום הדיון התייחסו הצדדים לסוגיית איסור הפרסום של שמו של המבקש. בהקשר זה טען בא-כוח המדינה כי יש מקום לפרסם את שמו של המבקש, אך מבלי שייכתב שפגע באחיו ובחברו אלא ב"מתלוננים". מנגד, בא-כוח המבקש טען כי הוא נדון כקטין ביחס לחלק מהעבירות, ולכן לא ניתן לפרסם את שמו.

18. בהמשך לדיון הוריתי על עיכוב ביצוע ארעי של גזר הדין עד למתן ההחלטה בבקשה.

דיון והכרעה

19. ראשית כול, אציין כי מצאתי לקבל את הבקשה לאסור את פרסום שמו של המבקש. יוער, כי בבית המשפט המחוזי התנהל ההליך בדלתיים סגורות וחל לגביו איסור פרסום. למעשה, בנסיבות אלה מלכתחילה היה אמור התיק הנוכחי לקבל אף הוא סיווג "איסור פרסום" כברירת מחדל, אך לא כך נעשה, ככל הנראה בשל טעות של המזכירות. מכל מקום, בנסיבות העניין יש מקום לחסות את שמו של המבקש, בהתאם להוראות סעיפים 68(ב)-(4)-(5) ו-70(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984. הדברים אמורים בשים לב לכך שחלק מהעבירות שהורשע בהן המבקש בוצעו בהיותו קטין, כמו גם לאופי המעשים שכוונו כלפי קטינים, ובחלקם גם כלפי אחיו הצעיר. אוסיף עוד, כי לא מצאתי לקבל את עמדת המדינה, לפיה ניתן לפרסם את שם המבקש מבלי לציין את הפרטים הנוגעים לכך שפגע באחיו. פרטים אלו אינם חסרי חשיבות, ולו לצורך פרישת התמונה העובדתית בשלמותה ומתן הנמקה מתאימה.

20. לגופם של דברים, לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, וחרף ההבנה למצבו של המבקש, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לדחות את הבקשה לעיכוב ביצוע בעיקרה.

21. כידוע, הכלל הנוהג בפסיקה, שבא לידי ביטוי בין השאר בהלכת שוורץ, מורה כי נאשם שנגזר עליו עונש מאסר בפועל יחל לרצותו באופן מיידי, אלא אם התקיימו נסיבות מיוחדות שיש בהן כדי לגבור על האינטרס הציבורי באכיפה מידית של גזר הדין. המעשים שבהם הורשע המבקש, על-פי הודאתו, הם חמורים מאד, ודומה כי אין צורך להכביר מלים על כך. בהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת בעבירות מסוג זה, ואף בשים לב למשכו של עונש המאסר שהוטל על המבקש בבית המשפט המחוזי, דומה שהכך נוטה לכך שיחל לרצות את עונשו כבר בעת הנוכחית. אכן, ניכר כי המבקש, שהוא אדם צעיר, הלך כברת דרך בכיוון טיפולי ושיקומי - ויש לברך על כך. אולם, בנסיבות העניין, ובהתחשב בתמונת המצב המורכבת שהצטיירה באשר להתקדמות בהליך הטיפול ולתוצאותיו בשלב זה, אני סבורה כי אין בכך כדי להצדיק את עיכוב ביצועו של עונש המאסר (ראו והשוו: ע"פ 8068/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 10-11 (29.11.2021)). זאת, מבלי לגרוע מטענות שיוכל המבקש להעלות ביחס לקיצור תקופת מאסרו בגדרי הערעור ואיני נוקטת עמדה בהן.

22. לצד זאת, וכדי לאפשר למבקש מיון מוקדם, אני מורה על דחייה קלה במועד המקורי שנקבע לריצוי עונשו - כך שהמבקש יתייצב לריצוי מאסרו ביום 19.3.2023. בנוסף להתארגנות הנדרשת, דחייה זו תאפשר במידה מסוימת גם "סגירת מעגל" בהליך הטיפול שבו מצוי המבקש כעת.

23. בטרם סיום אוסיף כי התהליך שעבר המבקש עומד לזכותו, ויש להניח שאף יובא בחשבון בהחלטות שיתקבלו לגבי הטיפול בו גם בין כותלי בית הסוהר. חזקה על רשויות הכלא שיאפשרו את השתלבותו של המבקש בהליך טיפולי מתאים, ויש לקוות כי המבקש יתמיד במאמציו גם במסגרת זו.

24. סוף דבר: הבקשה לעיכוב ביצוע נדחית בעיקרה, בכפוף לאמור בפסקה 22 לעיל. המבקש יתייצב אפוא לריצוי עונשו בבימ"רקישון ביום 19.3.2023 עד לשעה 10:00, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים 074-7831077, 074-7831078.

ניתנה היום, כ"ח בשבט התשפ"ג (19.2.2023).

ש ו פ ט ת